

Las Państwowe

zapraszamy

Strona nadleśnictw Maskulińskie i Pisz

ZAGROŻENIA MŁODEGO POKOLENIA LASU CZYLI SZKODNIKI UPRAW I MŁODNIKÓW

Każdego roku leśnicy w ramach „ochrony lasu” podejmują szereg działań mających na celu zachowanie trwałości lasu i zwiększenie jego naturalnej odporności na czynniki szkodliwotwórcze. Zagrożenia lasu dzielimy na 3 zasadnicze grupy: biotyczne (np. szkodliwe owady czy ssaki roślinożerne), abiotyczne (np. silne wiatry, śnieg czy skrajne temperatury) i antropogeniczne (np. pożary czy zaśmiecanie lasu).

Szkodliwe owady leśne, czyli szkodniki zaliczane są do jednych z największych naturalnych wrogów naszych lasów. Możemy je podzielić na: pierwotne (owady atakujące zdrowe drzewa) i wtórne (owady atakujące i zasiedlające drzewa osłabione wskutek działania innych czynników, np. suszy lub zanieczyszczeń). Głównym zadaniem leśników w ochronie lasu jest niedopuszczenie do masowego występowania szkodliwych

gatunków owadów czyli tak zwanej „gradacji”.

Szkodniki, które powodują największe straty w młodym pokoleniu lasu (czyli w uprawach i młodnikach), to między innymi takie owady jak: szeliniak sosnowiec, smolik znaczny, borecznik rudy, skośnik tuzinek czy zakorki – chrząszcze z rodziny kornikowatych.

W lasach Nadleśnictwa Pisz w związku z dominującą sosną na szczególną uwagę zasługuje niewielki chrząszcz z rodziny ryjkowcowatych – szeliniak sosnowiec *Hyllobius abietis*. Potrafi uszkadzać drzewa w różnym wieku, ale największe szkody powoduje w uprawach. Szeliniak wybitnie preferuje gatunki iglaste (sosna, świerk, modrzew) ale możemy również go spotkać na młodych dębach czy brzozech.

Owad ten jest ciemno ubarwiony (czarny, ciemnobrązowy) z jaśniejszymi plamkami i osiąga rozmiar do 15 mm długości.

Głowę ma wyciągniętą w długi ryjek z charakterystycznymi kolankowato załamanymi czułkami. Potrafi latać, ale rzadko wykorzystuje tę umiejętność. Osobnik dorosły pojawia się w naszych lasach w kwietniu i maju, żerując na młodych drzewkach poprzez ogryzanie kory na strzałkach i pędach bocznych. Dokonuje uszkodzeń aż do bieli drewna, a niejednokrotnie całkowicie przegrzyza strzałkę drzewka, powodując jego złamanie. W miejscach, gdzie powstało uszkodzenie, drzewko broni się poprzez zalewanie tych miejsc żywicą, która z czasem zastyga w postaci lejków i przybiera barwę białą. Jest to tak zwany żer uzupełniający prowadzony przez szkodnika. Po nim samica szeliniaka zagrzebuje się w ziemi, by złożyć jaja na korzeniach drzew iglastych. Z których po 2 – 3 tygodniach wylęgają się larwy, które drążą chodniki w korzeniach drzew tuż pod powierzchnią

kory. Larwy przepoczwarczają się głównie wiosną następnego roku. W pełni lata dorosłe chrząszcze możemy obserwować w koronach drzew, natomiast jesienią schodzą do gleby, gdzie zimują w ściółce.

Leśnicy w okresie zagrożenia ze strony tego szkodnika wykładają na uprawach pułapki kontrolne w postaci wałków drewna lub wiązek z gałązek sosnowych (świeży zapach żywicy przyciąga owada), by prowadzić stałą obserwację ich liczebności. W ograniczaniu liczebności szkodnika pomagają również leśni mieszkańcy. Larwy szeliniaka są przysmakiem dla dzięciolów, natomiast osobniki dorosłe są chętnie zjadane przez szpaki, sójki czy drozdy. Chrupiącym pokarmem nie pogardzą również ryjówki, jaszczurki, jeże, lisy a nawet dziki.

Monika Grzywińska
Nadleśnictwo Pisz
Leśny Kompleks Promocyjny
„Lasy Mazurskie”

foto. Monika Grzywińska

foto. Monika Grzywińska

foto. Monika Grzywińska

Więcej informacji na temat pracy leśników oraz aktualności na stronie Nadleśnictwa Pisz <http://www.pisz.bialystok.lasy.gov.pl/>